

Olga Nawoja Tokarczuk - polska pisarka, eseistka, poetka i autorka scenariuszy, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 2018.

Urodziła się w Sulechowie i wychowała w Klenicy, skąd przeniosła się z rodzicami do Kietrza. Tam ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida. Jest absolwentką Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. W czasie studiów, jako wolontariuszka, opiekowała się osobami z problemami psychicznymi. Zainteresowała się również pracami Carla Junga, co wywarło wpływ na jej twórczość. Po studiach pracowała jako psychoterapeutka w poradni zdrowia psychicznego w Wałbrzychu. Mieszka we Wrocławiu i w Krajanowie.

Zadebiutowała w 1979 na łamach pisma „Na przełaj”, gdzie pod pseudonimem „Natasza Borodin” opublikowała pierwsze opowiadania. Jako powieściopisarka zadebiutowała w 1993 r. wydaną wówczas „Podróżą ludzi Księgi”. Książka uzyskała nagrodę Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek. Publikowała m.in. w „Mandragorze”. W 1995 ukazała się jej druga powieść „E.E.”. Dużym sukcesem Tokarczuk okazała się wydana w 1996 powieść „Prawiek i inne czasy”. Rok 1997 przyniósł zbiór opowiadań zatytułowany „Szafa”, a w 1998 pisarka opublikowała powieść pt. „Dom dzienny, dom nocny”. W 2004 ukazały się „Ostatnie historie”. Książka ta składa się z trzech oddzielnych opowieści o babce, matce i wnuczce, ukazanych w niezależnych od siebie czasie i przestrzeni. Jest twórczynią opowiadania „Bardo. Szopka”, zawierającego opis ruchomej szopki z klasztoru redemptorystów w Bardzie. W pierwszej połowie października 2007 ukazała się jej powieść „Bieguni”. Pisarka pracowała nad nią trzy lata, większość notatek robiąc w czasie podróży.

Była współorganizatorką Festiwalu „Opowiadania”, gdzie swoje utwory prezentują autorzy z Polski i zagranicy. Prowadziła warsztaty prozatorskie w Studium Literacko-Artystycznym na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W 2008 r. prowadziła zajęcia z twórczego pisarstwa na Uniwersytecie Opolskim. Współpracowała z Partią Zielonych. Była członkinią redakcji „Krytyki Politycznej”. Od 2015 r. współorganizuje w Nowej Rudzie i okolicach Festiwal „Góry Literatury”. W programie festiwalu znajdują się: akcje edukacyjne, debaty, koncerty, panele, pokazy, spotkania, Noworudzkie Spotkania z Poezją, warsztaty (filmowe, kulinarne i literackie) oraz wystawy.

Jest feministką. Wspiera działania na rzecz ochrony środowiska, praw zwierząt oraz równouprawnienia. Jest regularną uczestniczką parad równości.

Opublikowała: 1989 - „Miasto w lustrach” - tom poetycki, 1993 - „Podróż ludzi Księgi”, 1995 - „E.E.”, 1996 - „Prawiek i inne czasy”, 1997 - „Szafa”, 1998 - „Dom dzienny, dom nocny”, 2000 - „Opowieści wigilijne”, razem z Jerzym Pilchem i Andrzejem Stasiukiem, 2001 - „Lalka i perła”, „Gra na wielu bębenkach”, 2004 - „Ostatnie historie”, 2006 - „Anna In w grobowcach świata”, 2007 - „Bieguni”, 2009 - „Prowadź swój pług przez kości umarłych”, 2012 - „Moment niedźwiedzia” - zbiór esejów, 2014

- „Księgi Jakubowe”, 2017 - „Zgubiona dusza”, 2018 - „Opowiadania bizarne”, „Profesor Andrews w Warszawie. Wyspa”.

Według Instytutu Książki do października 2019 r. ukazały się 193 tłumaczenia jej książek, które 90-ciu tłumaczy przełożyło na 37 języków, w tym na najczęściej używane na świecie, m.in.: angielski, arabski, chiński, hindi, hiszpański, japoński, niemiecki, portugalski i rosyjski. Wiele z jej powieści zostało zekranizowanych.

Otrzymała m.in.: 1993 - Nagrodę Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek za „Podróż ludzi Księgi”, 1996 - Paszport „Polityki”, 1997 - Nagrodę Literacką „Nike” Czytelników za „Prawiek i inne czasy”, Nagrodę Fundacji im. Kościelskich, 1999 - Nagrodę Literacką „Nike” Czytelników za „Dom dzienny, dom nocny”, Nagrodę Literacką im. Władysława Reymonta, 2002 - Nagrodę Literacką „Nike” Czytelników za książkę „Gra na wielu bębenkach”, 2008 - Nagrodę Literacką „Nike” za powieść „Bieguni”, Nagrodę im. Samuela B. Lindego - polsko-niemiecka nagroda przyznawana przez władze partnerskich miast: Torunia i Getyngi, 2009 - tytuł „Honorowa Obywatelka Nowej Rudy”, 2010 - nominację do Nagrody Literackiej „Nike” za „Prowadź swój pług przez kości umarłych”, 2013 - Nagrodę Vilenica - międzynarodowa nagroda, przyznawana pisarzom z Europy Środkowej, 2014 - Dolnośląską Nagrodę Kulturalną „Silesia” Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, 2015 - Nagrodę Literacką „Nike” za „Księgi Jakubowe”, Międzynarodową Nagrodę Mostu miast Görlitz i Zgorzelec, 2016 - wyróżnienie „Zasłużona dla Miasta Wałbrzycha” - wyróżnienie Rady Miejskiej Wałbrzycha, 2017 - Międzynarodową Nagrodę Literacką Samorządu Sztokholmu za „Księgi Jakubowe”, Gwiazdę w Alei Gwiazd Literatury przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Mińsku Mazowieckim, Nagrodę IX Kongresu Kobiet w Poznaniu, 2018 - Nagrodę Polcul Foundation „za działalność społeczną w dziedzinie kultury na Dolnym Śląsku”, Nagrodę „The Man Booker International Prize 2018” za książkę „Bieguni”, 2019 - tytuł „Honorowa Obywatelka Wrocławia”, Nagrodę Laure-Bataillon dla najlepszej książki przełożonej na język francuski za „Księgi Jakubowe” i Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury za 2018 - za wyobraźnię narracyjną, która z encyklopedyczną pasją reprezentuje przekraczanie granic jako formę życia.

Ponadto otrzymała odznaczenia: srebrny medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2010), Złotą Odznakę Honorową „Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego” (2018), Odznakę Honorową Powiatu Kłodzkiego (2019).